

Милена ПОПОВИЋ СУБИЋ
архивски саветник
Архив Војводине Нови Сад

ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ЕЛЕКТРОНСКО ПОСЛОВАЊЕ ДРЖАВНИХ ОРГАНА И ОРГАНИЗАЦИЈА И ИНСТИТУЦИЈА

САЖЕТАК: Информационе и комуникационе технологије битно су измениле начин рада и функционисања државних органа и организација, предузећа и институција, као и начин интеракције грађана са њима. Доношењем Стратегије реформе државне управе (2004), Стратегије за развој информационог друштва у Републици Србији (Службени гласник РС број 87/06), а затим Стратегије развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2009. до 2013. године (Службени гласник РС број 83/09 и 5/10), Стратегије развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године (Службени гласник РС број 51/10), Стратегије развоја електронске управе у Републици Србији за период 2015–2018. године и Акционог плана за спровођење Стратегије за период 2015–2016. године (Службени гласник РС број 107/15), као и Стратегије реформе јавне управе (Службени гласник РС број 9/14) јасно су дефинисани циљеви, приоритети и носиоци одговорности за развој информационог друштва, и у оквиру њега, за развој електронске управе. Као приоритети за реализацију циљева, а у поступку хармонизације националног законодавства са законодавством Европске уније, донети су: Закон о електронском потпису (Службени гласник РС број 135/04) и Закон о електронском документу (Службени гласник РС број 51/09). Исти су престали да важе доношењем Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању (Службени гласник РС број 94/12). Усвајањем овог Закона створена је основа за успостављање модерне електронске управе. За поступање са електронским документима у канцеларијском пословању органа државне управе донета је Уредба о електронском канцеларијском пословању (Службени гласник РС број 83/09 и 5/10), док су Упутством о електронском канцеларијском пословању (Службени гласник РС број 102/10) прописани услови које морају да испуњавају информациони системи и електронска документа. Нормативни процес за електронско пословање државних органа и организација није завршен, мада се може сматрати да је доношење Закона о електронској управи битно утицао на заокружавање законодавног оквира за електронско пословање органа државне управе.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: електронски документ, електронско пословање, стратегија, закон, информатичко друштво, електронска управа.

Електронско пословање (енгл. *e-business*) јесте вођење послова на интернету, што не подразумева само куповину и продају, већ и организацију пословања предузећа у мрежном окружењу, организовање пословне комуникације према клијентима и бригу о клијентима. Под електронским пословањем се подразумева обављање пословних процеса уз примену електронске технологије. Електронска технологија подразумева комбиновану употребу информационих технологија и телекомуникација. Електронско пословање има широко подручје примене, али су основни облици е-трговина, е-банкарство и е-управа.¹

Увиђајући значај информационих технологија за процесе у друштву и комуникацију између органа и организација, усвојен је Закон о информационом систему Републике Србије, као први акт који је регулисао употребу информационих технологија у раду државних органа и организација.² Законом се уређују права и обавезе државних органа, органа територијалне аутономије и органа локалне самоуправе кад обављају поверене послове државне управе, као и предузећа, установа и других организација кад обављају поверена управна овлашћења у вођењу прописаних евиденција, организовању, коришћењу и размени података које воде и друга питања од значаја за функционисање и развој информационог система Републике Србије.³ Информациони систем, према одредбама Закона, састоји се из информационих подсистема одређених области изграђених и повезаних на заједничким основама. Повезивање информационих подсистема у информациони систем Републике, у складу са Законом, врши се преко заједничке базе података, рачунарско-телекомуникационе мреже и применом јединствених стандарда у прикупљању, обради, размени и коришћењу података и информација.⁴

Законом је прописана обавеза органа да евиденције прописане законом воде користећи средства за електронску обраду података, на начин којим се обезбеђује повезаност, усклађеност, размена и коришћење података и информација. Заједничку базу података чине одређени подаци о грађанима, правним и другим лицима која обављају делатност, подаци о просторним јединицама, као и шифарници и класификације, неопходни за њихово коришћење. Утврђена је обавеза органа да базе података из своје области воде уз коришћење или преузимање података из заједничке базе података.⁵

¹ [https://sr.wikipedia.org/sr/електронско пословање](https://sr.wikipedia.org/sr/електронско_пословање), страница посећена 13.7.2018.

² Службени гласник РСброј 12/96.

³ Службени гласник РСброј 12/96, члан 1.

⁴ Службени гласник РСброј 12/96, чланови, 2, 4 и 5.

⁵ Службени гласник РСброј 12/96, члан 3.

Према Закону, документ у информационом систему сачињен у електронском или другом облику има исту правну снагу.⁶

На основу Закона донето је и неколико подзаконских аката, али динамичан процес нормативног регулисања информационог друштва почиње након потписивања Агенде за развој информационог друштва у југоисточној Европи (е-ЈЕ) 2002. године. Преко постављених циљева е-ЈЕ треба посматрати доношење првих стратешких докумената у Републици Србији: Стратегије реформе државне управе⁷ и Стратегије развоја информационог друштва у Републици Србији.⁸ Доношењем Стратегије развоја информационог друштва у Републици Србији утврђени су циљеви и полуге и на свеобухватан начин регулисан развој информационог друштва. Правци и циљеви развоја електронске управе као сегмента информационог друштва одређени су надаље у два стратешка документа: Стратегији развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2009. до 2013. године⁹ и Стратегији развоја електронске управе у Републици Србији за период 2015–2018. године, као и Акционом плану за спровођење Стратегије за период 2015–2016. године.¹⁰ Стратегијом реформе јавне управе¹¹ реформски процеси проширени су и на систем јавне управе у складу са принципима Европског административног простора. Све стратегије имају акционе планове у којима су прецизно дефинисане активности на реализацији циљева, носиоци активности и рокови за реализацију активности. Велики број активности усмерен је на доношење посебних прописа и стварање законодавног оквира информационог друштва Републике Србије. Сва друга стратешка документа, као нпр. Стратегију развоја телекомуникација, треба посматрати у односу на положај Републике Србије као кандидата за придруживање ЕУ, поступке хармонизације националног законодавства са тековинама ЕУ и документима којим се одређују приоритети јавних политика у ЕУ.

Предмет овог рада биће хронологија нормативног регулисања е-управе, односно електронског пословања државних органа и организација и других носиоца јавних овлашћења, као једног сегмента информационог друштва. Поред стратешких докумената (стратегија) биће приказан и сет

⁶ Службени гласник РСброј 12/96, члан 6.

⁷ <http://www.aa.gov.rs/doc/Strategija%20reforme%20drzavne%20uprave%202009%202012.pdf>, страница посећена 13. 7. 2018.

⁸ Службени гласник РСброј 87/06.

⁹ Службени гласник РСброј 83/09 и 5/10.

¹⁰ Службени гласник РСброј 107/15.

¹¹ Службени гласник РСброј 9/14.

закона који су од значаја за електронско пословање државних органа и других носиоца јавних овлашћења, а који утичу на и на делатност архива.

РЕФОРМА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

Реформа државне управе је битан услов за успех реформи свих сегмената друштва и зато је била један од приоритета реформских процеса Републике Србије од 2000. године. Стратегија реформе државне управе¹² је један од првих стратешких документа које је Влада Републике Србије донела у процесу придруживања Европској унији и испуњавања обавеза из потписаних докумената. Заснива се на општим принципима Европског административног оквира (**EuropeanAdministrativeSpace**) и тзв. „добре владавине“ (goodgovernance), као и концепту тзв. „отворене управе“ (opengovernment). Поред прегледа затеченог стања, Стратегија садржи и принципе реформе, кључне области реформе и оквире неопходних реформи других области од којих зависи реформа државне управе.¹³

Крајњи циљ реформе је да се обезбеди висок квалитет услуга грађанима и створи таква државна управа у Србији која ће значајно доприносити економској стабилности и квалитету животног стандарда, што је од пресудног значаја за квалитет и ефикасност економских и социјалних реформи.¹⁴ Реформски процеси треба, између осталог, да следе и следеће трендове: промену у схватању положаја јавног сектора у друштву и тражење оптималног нивоа његове регулације са становишта јавног интереса, схватање државне управе као сервиса грађана, развој и примену информационих технологија у области државне управе као једног од главних оруђа за повећање ефикасности и поузданости (**почев од формирања различитих база података до увођења електронског пословања**), а такође и као инструмента којим се информације брзо и лако могу учинити доступне најширој јавности и, коначно, као једној од мера рационализације рада државне управе.

Стратегијом су утврђени и основни принципи на основу којих ће Влада Републике Србије спроводити реформе, а то су: принцип децентрализа-

¹²<http://www.aa.gov.rs/doc/Strategija%20reformе%20drzavne%20uprave%202009%202012.pdf>, страница посећена 13. 7. 2018.

¹³ Исто.

¹⁴<http://www.aa.gov.rs/doc/Strategija%20reformе%20drzavne%20uprave%202009%202012.pdf>, страна 1, страница посећена 13. 7. 2018.

ције, принцип деполитизације, принцип професионализације, принцип рационализације и принцип модернизације.¹⁵

Принцип модернизације остварује се увођењем информационих технологија у рад државних органа, и на централном и на локалном нивоу, које треба да обезбеде грађанима могућност да утичу на јавни живот. ИКТ (информационе и комуникационе технологије) у овом сегменту омогућавају грађанима електронску доступност најразличитијих сервиса, и то на принципу пуне транспарентности, а такође омогућава грађанима да јавно искажу свој став везан за функционисање државне управе и обављање јавних послова. За остварење прокламованих циљева и принципа неопходна је била реформа законодавног оквира који регулише положај државне управе. Као прво, то подразумева сет закона и пратећих прописа којима се постављају основи државне управе у Републици Србији, као што су нови Закон о државној управи и Закон о јавним службеницима. Заједно са овим законима, део законодавног оквира чине и закони којима се уређује процесно поступање органа државне управе и контрола законитости и правилности њиховог рада – Закон о општем управном поступку, Закон о управним споровима и Закон о омбудсману.

Како је процес реформе дуготрајан, Влада је донела Акциони план за спровођење реформе државне управе за период 2004–2008. године, која је саставни део Стратегије, и Акциони план за спровођење реформе државне управе за период 2009–2012. године.¹⁶

Други стратешки документ који је Влада Републике Србије донела 2006. године је Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији.¹⁷ Стратегија је комплексан документ, а посебан сегмент посвећен је е-управи.

Концепт е-управе, по овој Стратегији, заснива се на интерактивним електронским услугама које су прилагођене потребама грађана и привреде и које су интегрисане на свим нивоима јавног сектора.

Главне карактеристике концепта е-управе су:

- Постојање више различитих комуникационих канала који омогућавају приступ јавним услугама, а који се бирају од стране грађана и привреде сходно њиховој подесности и приступачности;

¹⁵ <http://www.aa.gov.rs/doc/Strategija%20reforme%20drzavne%20uprave%202009%20201-2.pdf>, страна 4, страница посећена 13. 7. 2018.

¹⁶ Министарство за државну управу и локалну самоуправу, Београд 2008.

¹⁷ Службени гласник РСброј 87/06.

- Јавне услуге су организоване према потребама њихових корисника, тј. према животним и пословним ситуацијама грађана и привреде, а не према интерној организацији државних органа;

- Услуге које државни органи пружају су потпуно међусобно интегрисане, уместо да представљају изоловане целине;

- Захтеви корисника прихваћени на пријемним местима транспарентно се обрађују у позадини, без обзира на број различитих органа који учествују у обради. У пружању својих услуга неки орган се може ослањати на услуге других органа;

- Грађанима и привреди је потребна минимална документација да би поднели захтев и задовољили своје потребе. Све друге потребне информације, уколико су у поседу неког државног органа, добијају се комуникацијом унутар државне управе коришћењем интегрисаних услуга.¹⁸

Кључне компоненте е-управе које треба развити су:

1. Електронске јавне услуге. Јавне услуге треба да буду рационализоване, организоване према потребама корисника, аутоматизоване и доступне електронским путем. Предвиђене су следеће групе услуга оријентисаних према корисницима које треба развијати:

- Портал владе са свим важним информацијама о државној управи и везама ка потпорталима;

- Грађани: Услуге управа–грађани (енг. G2C), једноставно за налажење, једноставно за коришћење и доступно у једном кораку како би се грађанима олакшао приступ административним услугама које пружа државна управа;

- Привреда: Услуге управа–привреда (енг. G2B) смањују административно оптерећење привредних субјеката поједностављењем административних процедура, елиминисањем потребе за прикупљањем сувишних података, бољом комуникацијом и коришћењем одговарајућих технологија е-пословања;

- Управа: Услуге управа–управа (енг. G2G) омогућавају органима управе да као пуноправни партнери учествују у пружању јавних услуга грађанима;

- Унутар управе: Аутоматизацијом интерних административних процедура и омогућавањем приступа заједничким базама података и централним регистрима, унутардржавне услуге представљају основу за све друге електронске јавне услуге.

¹⁸ Службени гласник РС број 87/06, стране 27. и 28.

2. Телекомуникациона инфраструктура. Модерна и либерализована дигитална телекомуникациона инфраструктура омогућава грађанима, привреди и државним органима брз и јефтин приступ електронским јавним услугама и представља комуникациону основу за е-управу.

3. Е-плаћање. Електронске јавне услуге које се протежу преко различитих државних органа захтевају електронски метод плаћања административних такси. Овакве методе плаћања морају се дефинисати и ослонити на одговарајуће стандарде развијене у области е-банкарства. Међутим, е-управа треба да задржи и традиционални метод плаћања да би омогућила постепену транзицију и спречила дигиталну поделу међу грађанима.

4. Безбедност. Безбедност трансакција и заштита информација играју значајну улогу у успешној реализацији е-управе. Постоји неколико аспеката безбедности, али је посебно значајно успоставити узајамно поверење да би се подржало широко коришћење електронских интеракција, како између корисника и управе тако и унутар саме управе, тако што ће се користити заједничка решења за успостављање „идентитета“ учесника у електронским трансакцијама.

5. Стандарди. Стандарди су изузетно важни за успешан развој и интеграцију јавних услуга и информација. Стандарди имају двоструку намену: (1) да обезбеде заједничко функционисање између хетерогених ИКТ решења примењених у различитим областима е-управе и (2) да омогуће координацију развоја активности е-управе.

6. Законска инфраструктура. Е-управа захтева нови законски оквир који би адекватно регулисао широко коришћење електронских јавних услуга и ИКТ у државној управи и у односима управе са становништвом и привредом. Први кораци према дефинисању законских оквира су начињени усвајањем Закона о електронском потпису, али законски оквир се мора развити много дубље да би обухватио све аспекте е-управе.

7. Институционална инфраструктура. Успешан развој е-управе захтева ефикасну управљачку структуру која ће планирати, координирати, извршавати и вредновати прихваћену стратегију е-управе.¹⁹

У погледу развијања електронских јавних услуга, главни циљ активности дефинисан у Стратегији је стварање заједничке инфраструктуре софтвера која је неопходна за увођење електронских услуга. Као приоритет одређују се услуге које омогућавају приступ централним регистрима и осталим заједничким базама података.

¹⁹ Службени гласник РСброј 87/06, страна 29.

За развој јавних услуга управа–грађани и управа–привреда неопходно је да сви државни органи и организације постигну иницијални ниво развоја е-управе, а то је доступност информација на интернету; остали нивои треба да се стварају у складу са развојним плановима.

Планови развоја, поред државне е-управе, треба да обухвате и следећих 20 сервиса (12 за грађане и осам за привреднике) дефинисаних од стране Европске уније:

Сервиси управа – грађани: Порез (пореска пријава, обавештење о процени), сервиси тражења запослења при бироима за рад, социјално осигурање, лична документа (пасош и возачка дозвола), регистрација аутомобила (нових, коришћених и увезених), добијање грађевинске дозволе, пријава полицији (нпр. у случају крађе), дозволе у вези са прометом културним добрима, јавне библиотеке (доступност каталога и алата за претрагу публикација), изводи из матичних књига, пријава на конкурс за високо образовање – факултет, обавештење о пресељењу (промена адресе), услуге везане за здравство (интерактивни савети у вези са доступношћу услуга у различитим болницама; заказивање прегледа у болницама).

Сервиси управа–привреда: Социјални доприноси за запослене, порез на добит предузећа, пореска пријава, обавештење, порез на додату вредност (ПДВ), регистрација новог предузећа, подношење података канцеларијама које се баве статистиком, царинске декларације, дозволе у вези са животном средином (укључујући и извештавање), јавна набавка.

Ови сервиси су широко прихваћени као најважнији и користе се у Европској унији (агенција ИДА) да би се мерио напредак у одређеним земљама у области е-управе.²⁰ Саставни део Стратегије је Акциони план за спровођење стратешких приоритета за развој информационог друштва.²¹

Е-УПРАВА

Појам „електронска управа“ по први пут се у званичном документу Владе користи управо у Стратегији реформе државне управе у Републици Србији, и означава један од главних инструмената за повећање ефикасности и поузданости рада државне управе, као инструмент којим се информације брзо и лако могу учинити доступним најширој јавности, и такође једну од мера за рационализацију државне управе.²²

²⁰ Службени гласник РСброј 87/06, страна 31.

²¹ Службени гласник РСброј 87/06, стране 52–65.

²² Службени гласник РСброј 87/06, страна 12.

Доношењем Стратегије развоја електронске управе у Републици Србији за период 2009–2013. године²³ на целовит начин су дефинисани основни циљеви, начела и приоритети у развоју е-управе и утврђене су активности које треба предузети у периоду за који се доноси. Под изразом „електронска управа“ у смислу Стратегије подразумева се примена информационо-комуникационих технологија којом се постиже ефикаснији и ефективнији рад органа управе и ималаца јавних овлашћења (у даљем тексту: органи власти) у функцији вршења власти, економског раста и смањења терета администрације.²⁴

Приоритети за развој е-управе у Стратегији за развој електронске управе су груписани у стубове развоја е-управе, а то су:

1. Успостављање кључних полуга;
2. Аутоматизација процеса;
3. Успостављање електронских јавних услуга;
4. Развој кадровских потенцијала.²⁵

1. Успостављање кључних полуга – Први стуб развоја е-управе обухвата приоритетна системска решења без којих није могућ ефикасан развој е-управе. Овај стуб чине следећи приоритети: **ИКТ инфраструктура** која представља основну технолошку претпоставку развоја е-управе; **електронски идентитет, електронски потпис и електронски документ** (пуна примена Закона о електронском документу како би се електронски документ у пракси користио као оригинал, уместо папирног документа); **електронске службене евиденције** (поред вођења евиденција у електронској форми, потребно је обезбедити ефикасан и безбедан приступ подацима из евиденција од стране службеника који воде поступак, да би се елиминисала потреба да странка у поступку прибавља доказе о чињеницама из евиденције); **катализатори развоја е-управе**: стандарди интероперабилности, поновно коришћење ИКТ решења уз употребу отворених стандарда, истраживање и развој иновативних примена ИКТ, координација ИКТ иницијатива, информациона безбедност.

2. Модернизација процеса – други стуб развоја е-управе треба суштински да реформише процесе којима се реализује пружање услуга, користећи могућности које пружају ИКТ.

Стуб модернизације процеса чине следећи приоритети:

²³ Службени гласник РСброј 83/09.

²⁴ Службени гласник РСброј 83/09, страна 5.

²⁵ Службени гласник РСброј 83/09, страна 7.

- Аутоматизација међуресорских процеса базирана на размени структурираних електронских докумената. За пуну аутоматизацију процеса неопходно је да се електронски документ израђује, чува и доставља у форми која је погодна за даљу аутоматску обраду, односно у форми структурираног електронског документа. Аутоматизација међуресорских процеса базира се на комуникацији ресорних информационих система путем добро стандардизованих протокола и формата структурираних електронских докумената;

- Реформа поступака подразумева реформу поступака са пуним узимањем у обзир могућности другачијег начина рада који омогућава технологија.

3. Успостављање електронских јавних услуга

Стуб успостављања електронских јавних услуга обухвата следеће приоритете:

1. Портали е-управе и заједничке електронске услуге. Портал представља јединствену тачку приступа већем броју електронских јавних услуга. Електронске услуге које су од значаја за реализацију многих електронских јавних услуга, као што су централни системи за проверу идентитета, електронско плаћање, електронски формулари и сл., представљају *заједничке електронске услуге*;

2. Електронске јавне услуге. То су услуге из надлежности појединих органа власти које се пружају електронским путем.

4. Развој кадровских потенцијала – подразумева информатичку писменост и вештине службеника. Потребно је подићи општу информатичку писменост запослених у органима државне управе, као и вештине у коришћењу посебних информатичких решења, а такође посветити посебну пажњу запошљавању ИКТ стручњака.

Стратегија указује на потребу да се интензивирају активности на примени Закона о електронском документу и да се прописима који уређују поступке пред органима власти, прописима који уређују архивску грађу, као и прописима о канцеларијском пословању предвиди употреба електронских докумената. Такође, указује се да се недовољно спроводе одредбе Закона о општем управном поступку,²⁶ по којом су службена лица која воде поступак дужна да по службеној дужности прибављају податке о чињеницама о којим државни орган надлежан за решавање у управној ствари води службену евиденцију, као и податке о којима службену евиденцију води други орган. За реализацију ове обавезе државних органа и организација,

²⁶ Службени гласник РС број 83/09, страна 11.

за приступ службеним евиденцијама треба успоставити систем који ће са једне стране бити повезан са информационим системима у којима се воде поједине службене евиденције, а са друге стране повезан са органима којима је потребан увид у службене евиденције. Централни систем ће обезбедити јединствен кориснички интерфејс за увид у службене евиденције, као и апликативни интерфејс за повезивања са информационим системима органа којима је потребан увид. У случају приступа подацима о личности, Централни систем ће регистровати информације о приступу за потребе обавештавања физичких лица на које се подаци односе у складу са Законом о заштити података о личности.²⁷

У погледу модернизације поступака као приоритет се предвиђа аутоматизација међуресорских процеса базирана на размени структурираних електронских докумената. За пуну аутоматизацију процеса неопходно је да се електронски документ израђује, чува и доставља у форми која је погодна за даљу аутоматску обраду, односно у форми структурираног електронског документа.

У процесу успостављања електронских јавних услуга, као приоритет предвиђено је успостављање портала е-управе као заједничке тачке приступа већем броју електронских јавних услуга. За корисника портал омогућава лако проналажење одговарајуће јавне услуге и сличан начин коришћења разних услуга, а за онога ко имплементира одређену електронску услугу портал значи платформу која олакшава да нова услуга буде имплементирана.

Потребно је, по Стратегији, успоставити централни портал е-управе који ће, поред услуга које сам нуди, нудити информације о свим електронским јавним услугама и упутити корисника на место где може остварити одговарајућу услугу. Поред централног портала е-управе могу постојати портали специјализовани за поједине области или одређене типове корисника, а могуће је и да поједине електронске јавне услуге буду засебно имплементирани. Поједина техничка решења могу да буду заједничка за многе електронске јавне услуге, без обзира да ли су те услуге имплементирани на истом порталу или не. Када такво техничко решење и само представља електронску услугу, која се користи при реализацији електронске јавне услуге, говоримо о заједничкој електронској услузи. Типична заједничка електронска услуга је услуга провере идентитета корисника, услуга електронског плаћања или услуга верификације електронског потписа.²⁸ Стратегија је потврдила да планови развоја треба да, поред развоја државне е-

²⁷ Исто.

²⁸ Исто.

управе, обухвате 20 сервиса (12 за грађане и осам за привреднике) дефинисаних од стране Европске уније, и утврђене у Стратегији развоја информационог друштва из 2006. године.²⁹

Након четири године Влада Републике Србије донела је Стратегију развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године. То је акт Владе којим се на целовит начин дефинишу основни циљеви, начела и приоритети развоја информационог друштва и утврђују активности које треба предузети у периоду који обухвата ова стратегија.³⁰

Стратегијом су одређене активности које се предузимају у циљу развоја информационог друштва и које треба да буду усмерене ка приоритетима у оквиру следећих области:

1. Електронске комуникације, где су одређени следећи приоритети:

- 1.1. Отворени широкопојасни приступ;
- 1.2. Дигитално емитовање телевизијског и радио-програма и дигитална дивиденда;
- 1.3. Комуникациона инфраструктура јавног сектора.

2. Е-управа, е-здравство и е-правосуђе, где су одређени следећи приоритети:

- 2.1. Електронски идентитет у услугама јавног сектора;
- 2.2. Примена ИКТ у органима управе и имаоцима јавних овлашћења;
- 2.3. Примена ИКТ у систему здравствене заштите;
- 2.4. Примена ИКТ у правосуђу.

3. ИКТ у образовању, науци и култури, где су одређени следећи приоритети:

- 3.1. Академска рачунарска мрежа;
- 3.2. ИКТ у образовању;
- 3.3. Истраживања и иновације у области ИКТ;
- 3.4. Дигитални садржаји.

4. Електронска трговина (е-трговина), где су одређени следећи приоритети:

- 4.1. Уклањање нормативних препрека за развој е-трговине;

²⁹ Службени гласник РС број 83/09 страна, 12.

³⁰ Службени гласник РС број 51/10.

- 4.2. Електронски рачуни и електронско плаћање;
- 4.3. Подстицање развоја е-пословања;
- 4.4. Заштита потрошача у е-трговини;
- 4.5. Координација развоја е-трговине.

5. Пословни сектор ИКТ, где су одређени следећи приоритети:

- 5.1. Развој људских ресурса;
- 5.2. Развој стартап и иновативних компанија.³¹

Као друга област за коју се утврђују приоритети за развој информационог друштва предвиђена је е-Управа заједно са областима е-Здравље и е-Правосуђе. Стратегијом се предвиђа да ће до 2020. године грађани све контакте са органима управе, имаоцима јавних овлашћења, судовима и системом здравствене заштите, осим оних контаката који по својој природи захтевају физичко присуство, моћи да обаве електронским путем, без напуштања свог стана, односно радног места.³²

Развој примене ИКТ у систему здравствене заштите уређен је Уредбом о Програму рада, развоја и организацији интегрисаног здравственог информационог система е-Здравље.³³

е-Правда обезбеђује комплетан интегрисан систем који подржава основне процесе и оперативне активности правосудних органа и обезбеђује основу за мерење резултата рада према стандардима који ће бити успостављени са показатељима које ће само правосуђе дефинисати за мерење достигнутог степена реформских циљева (независност, транспарентност, одговорност и ефикасност). ИКТ инфраструктура ће омогућити повезивање свих правосудних органа и других државних органа, што ће омогућити постизања дневне ажурности података о решавању правосудних предмета и ефикасну размену информација и електронских докумената учесника система е-Правда и из окружења, у складу са законом. Систем е-Правда ће као примарне произвођаче и кориснике података и информација које се односе на правосудну материју обухватити следеће заинтересоване стране: Министарство правде, органе судства, органе јавног тужилаштва, установе за извршење кривичних санкција. У ширем смислу обухватиће и друге заинтересоване стране (органе и институције, који су по закону повезани са судством и тужилаштвом), као и учеснике у правосудним поступцима и кориснике информација из правосудне материје, као што су Министарство

³¹ Службени гласник РСброј 51/10, страна 42.

³² Службени гласник РСброј 51/10, страна 43.

³³ Службени гласник РСброј 55/09.

унутрашњих послова, Министарство одбране, други државни органи, правосудне професије, адвокати и јавни бележници (нотари), правна лица, правни факултети и грађани.³⁴

Следећи корак на регулисању е-управе је доношење Стратегије развоја електронске управе у Републици Србији за период 2015–2018. године и Акциони план за спровођење Стратегије за период 2015–2016. године.³⁵

Стратегија утврђује основне циљеве и приоритете унапређења стања електронске управе у Републици Србији, полазећи од тога да Стратегија развоја електронске управе утиче на развој информационог друштва у областима јавне управе, здравства, образовања, правосуђа, социјалне политике, јавних набавки, партиципација у одлучивању, сигурности података и електронских трансакција, доступности и приступачности, безбедности података о личности, као и на развој и употребу отворених података које поседују органи јавне власти, а који су настали у раду или у вези са њиховим радом.

Стратегија утврђује кораке за развој **националног Портала е-Управа** (функционалност и сервиси који ће на њему бити имплементирани), који је јединствена тачка приступа и магистрала за комуникацију са осталим порталима и системима државних органа који тренутно пружају електронске сервисе, као што су портал е-Порези, интернет-презентације Агенције за привредне регистре, Управе царина, који ће омогућити грађанима, привредним и свим друштвеним субјектима коришћење јавне услуге у што већој мери посредством интернета.

Општи циљеви Стратегије су:

1. повећање задовољства корисника јавним услугама;
2. смањење терета администрације за привредне субјекте и грађане;
3. повећање ефикасности јавне управе употребом информационо-комуникационих технологија;
4. национална и прекогранична интероперабилност (нарочито са земљама ЕУ).

Спровођењем Стратегије остварују се специфични циљеви, као што је заокруживање институционалног и правног оквира, успостављање интероперабилног функционисања, успостављање основних регистара електронске управе, развој нових услуга у складу са потребама корисника и подизање нивоа знања запослених у јавној управи, али и грађана. Ови ци-

³⁴ Службени гласник РСброј 51/10, страна 44.

³⁵ Службени гласник РСброј 107/15.

љеви треба да обезбеде максималан ниво приватности и безбедности података и садржаја регистара, као и комуникацију између регистара, стабилност и доступност државних сервиса и допринесу подизању капацитета органа државне управе, кроз успостављање неопходног стратешког и правног оквира за употребу ИКТ у јавној управи према највишим европским и светским стандардима.

Стратегијом је као посебан циљ одређено успостављање и унапређење основних електронских регистара и повезивање са информационим системима органа државне управе, органа аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Кључни регистри које треба успоставити су Регистар грађана, Регистар просторних података и Адресни регистар. Предвиђено је успостављање Регистра органа државне управе и Регистра запослених у органима државне управе који се ослањају на већ постојеће, Регистар корисника јавних средстава и Регистар запослених, именованих, постављених и ангажованих лица у јавном сектору.

У Стратегији је уведен и појам *ошворене* управе која се постиже кроз отварање скупа података органа јавне управе ради даљег коришћења у комерцијалне и некомерцијалне сврхе. Концепт предвиђа слободан приступ одређеним подацима и информацијама које се прикупљају у јавном сектору.

Акционим планом прецизно су планиране активности у периоду 2015–2016. године које је потребно предузети како би се постигли дефинисани циљеви. Акценат је на успостављању институционалног и заокруживању правног оквира, успостављању основних електронских регистара и интероперативилне комуникације између информационих система пре свега органа државне управе. У планираном периоду активности ће бити усмерене на повезивање регистара са јединицама локалне самоуправе и на повезивању јединица локалне самоуправе на јединствену сервисну магистралу. Планирано је да се развију нови сервиси, уз успостављање јединствене тачке контакта за све сервисе јавне управе (*Singlepointofcontact*), који ће радити са свеобухватним скупом података сегментираним у више регистара.

Како је Стратегија јавне управе донета 2014. године,³⁶ део Стратегије развоја електронске управе у Републици Србији за период 2015–2018. године посвећен је односу ове две Стратегије. У том смислу се истиче да је е-Управа од значаја за више димензија развоја јавне управе. Најпре, то је успостављање и квалитетније вођење евиденција, већа поузданост и ажурност података, међусобна повезаност и размена података. У вези са тим

³⁶ Службени гласник РС број 9/14.

она је од значаја за стратешко планирање, обликовање јавних политика и праћење њиховог спровођења, лакше утврђивање чињеничног стања, праћење тока предмета и евиденција донетих одлука при вођењу управног поступка и поступка инспекцијског надзора, праћењу управне и управно-судске праксе. Поред тога, е-Управа од значаја је и за вођење евиденције о органима и организацијама јавне управе, запослених (са подацима о конкурсима, поступцима пријема у службу, компетенцијама, знањима и вештинама, стручном усавршавању, напредовању у служби, престанку радног односа).

Главни циљеви у области развоја е-Управе, а гледано из угла јавне управе, су свакако обезбеђивање техничке подршке за квалитетно управно одлучивање на свим нивоима система јавне управе. Такође, е-Управа мора одговорити на потребе јавности за приступачним, поузданим и транспарентним услугама. Пружање услуга мора бити прилагођено потребама грађана и правних лица, а не искључиво јавној управи. Управо из тог разлога активности из акционог плана реформе јавне управе могу се пронаћи и у директној су корелацији са активностима из Стратегије развоја е-Управе.³⁷

Национални регистри су један од стубова уређених система јавне управе. За унапређење коришћења регистара неопходно је извршити класификацију података у складу са појединачним надлежностима и јасно одредити ко, када и у коју сврху врши обраду података, уз посебно одређене процедуре за поновно коришћење података који су већ у систему јавне управе. Подаци су углавном већ у електронској форми, али их је потребно уредити на адекватан начин, у складу са законом и сврхом обраде. До доношења Стратегије Репорте јавне управе успостављени су следећи регистри: Централни систем за електронску обраду и складиштење података и чување другог примерка матичних књига, који између осталог, обезбеђује издавање извода из матичних књига без обзира на месну надлежност органа који га издаје; Јединствен бирачки списак; Електронски катастар непокретности, успостављен је систем за похрањивање података о непокретностима и правима над њима; Регистар привредних субјеката успостављен 2005. године, који обухвата привредна друштва и предузетнике и један је од 17 регистара који води Агенција за привредне регистре; Централни регистар обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО); Регистар пољопривредних газдинстава који обухвата податке о добровољно регистрованим пољопривредним газдинствима са подацима о носиоцима и члановима газдинства, земљишном и сточном фонду; обновљен је систем за регистрацију података о пореским обвезницима; Регистар запослених, изабраних,

³⁷ Службени гласник РСброј 107/15, страна 6.

постављених и ангажованих лица у јавном сектору који обухвата све кориснике јавних средстава, запослене на неодређено и одређено време, изабрана, постављена лица и ангажована лица по основу уговора и преко задруге, као и податке о примањима по свим основама; Централни регистар Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, који је у функцији од 2010. године; реализован је портал за електронске јавне набавке, портал за пријаву и обједињену наплату пореза е-Порези, портал за праћење тока судских предмета, као и отварање Адресног регистра за све апликације у циљу постављања упита.

У наредном периоду неопходно је развити, пре свих, Јединствени регистар грађана, који представља основ сваке електронске управе и један је од три кључна регистра, поред Регистра привредних субјеката и Регистра непокретности. Уз то, потребно је изградити и Јединствени регистар возила, Регистар лекова, Регистар осигурања возила, Централни регистар лица под истрагом заједно са казненом евиденцијом, Регистар ИКТ ресурса државних органа, органа аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе итд. Успостављене регистре потребно је повезати на сервисну магистралу и развијати нове интерфејсе и веб-сервисе.

ЈАВНА УПРАВА

Стратегија реформе јавне управе у Републици Србији (у даљем тексту Стратегија РЈУ) обезбеђује наставак започетих реформских активности и проширује их на систем јавне управе. Кључни разлог проширења предмета Стратегије са државне на јавну управу односи се првенствено на потребу обезбеђења функционалног јединства и стандарда квалитета активности којима се врше одређене врсте управних послова и јавних овлашћења, независно од субјеката (органа, организација, институција) који их обављају (врше).³⁸

Ко све улази у систем јавне управе? Пре свих, јавну управу чине органи државне управе (министарства, органи управе у саставу министарстава и посебне организације) и други државни органи који обављају управне послове и јавна овлашћења. Такође, ту спадају и органи покрајинске аутономије и јединица локалне самоуправе, који, независно од тога да ли их врше у оквиру изворног или повереног делокруга, суштински обављају послове истог карактера као и државни. Исти статус имају јавне агенције, без обзира на ниво територијалне јединице у оквиру које обављају послове. Поред тога, у појам јавне управе спадају и разноврсна независна регула-

³⁸ Службени гласник РС број 9/14, страна 7.

торна тела различитих назива, статуса и послова (комисије, агенције) која у оквиру изворног или повереног делокруга обављају управне послове и јавна овлашћења. Ту су затим субјекти различитог статуса, облика организовања и/или подручја деловања, који кроз територијалну, функционалну и персоналну децентрализацију или деконцентрацију (поверавање) управних послова, односно јавних овлашћења, обављају њих у виду изворних или поверених послова. При томе, у повереним пословима органи државне управе имају сва општа и посебна овлашћења надзорног органа.

У погледу јавних служби, установе, јавна предузећа и други облици организовања утврђени Законом о јавним службама обављају делатности, односно послове којима се пре свега обезбеђује остваривање права грађана односно задовољавање њихових потреба у области образовања, науке, културе, физичке културе, ученичког и студентског стандарда, здравствене заштите, социјалне заштите, друштвене бриге о деци, социјалног осигурања, здравствене заштите животиња, јавног информисања, ПТТ саобраћаја, енергетике, путева, комуналних услуга и другим областима. Међутим, када значај континуираног и квалитетног обављања ових делатности за све грађане, привреду и друштво у целини захтева поверавање појединих јавних овлашћења (првенствено нормативних и управних), оне улазе у предмет Стратегије првенствено са аспекта законитог, делотворног, ефикасног и економичног вршења наведених јавних овлашћења, док услови и начин пружања услуга релевантним субјектима остаје предмет других стратегија и јавних политика у посебним областима (нпр. здравство, култура, енергетика и сл.). Коначно, у јавну управу спадају и друга правна и физичка лица којима су одговарајућим законом поверена или ће бити поверена јавна овлашћења (нпр. привредна комора, берза, јавни бележници, удружења јавноправног карактера и сл.).³⁹ Циљ оваквог приступа је да се успоставе основе јединственог правног режима и система стандарда за вршење послова јавне управе, усклађеног система јавних службеника, као и организације, и стандардизованих информационих и комуникационих система, уз поштовање неопходних и потребних специфичности у погледу организовања и начина вршења појединих послова јавне управе.

РЈУ даје посебан одељак за е-управу и употребу ИКТ у систему јавне управе. Употреба ИКТ у систему јавне управе поред повећања делотворности, ефикасности и економичности на унутрашњем плану би требало првенствено да се усредосреди на пружање јавних услуга грађанима и правним лицима. РЈУ наглашава значај е-управе за развој јавне управе. Поред аспеката које смо већ навели, треба додати значај е-управе за разне аспекти

³⁹ Службени гласник РС број 9/14.

те буџета: приходи и расходи, корисници (директни и индиректни), плате и накнаде запослених.

Главни циљеви активности у области развоја е-управе су обезбеђивање техничке подршке за квалитетно управно одлучивање на свим нивоима система јавне управе, а пружање управних услуга мора бити приступачно, поуздано и транспарентно, прилагођено потребама грађана и правних лица, а не искључиво јавној управи.

У РЈУ је поново наглашен значај јавних регистара. Постоје три основне категорије података о којима се воде регистри као основа е-управе. То су подаци о грађанима, правним лицима и имовини. Сви остали сервиси и базе података су из њих изведени. Како смо већ навели, регистри правних лица постоје и функционишу, док је за успостављање Регистра грађана неопходно ову материју прво законски уредити.

Основни изазови у области развоја е-управе на које треба одговорити у наредном периоду су: координација и сарадња између органа државне управе по питању развоја е-управе; правна регулатива у области развоја е-управе; дигитализација и аутоматизација управних поступака и административних и пословних процеса; капацитет људских ресурса (стандарди информатичке писмености државних службеника); степен информационе безбедности у систему јавне управе. Да би се на одговарајући начин постигао што ефикаснији развој е-управе, неопходно је обезбедити координисано деловање на нивоу државе и на нивоу појединих институција, као и доследно спровођење кључних аспеката планирања и имплементације овог процеса.

Стварање законодавног оквира и нормативног регулисања активности и дефинисаних циљева истакнути су у свим стратешким документима за развој е-управе. У првом сету закона донет је *Закон о електронском потпису* (Службени гласник РС број 135/04), којим се уређује употреба електронског потписа у правним пословима, достављање и израду одлуке органа у електронском облику у управном, судском и другом поступку пред државним органом – ако је законом којим се уређује тај поступак прописана употреба електронског потписа. Према закону, квалификовани електронски потпис у односу на податке у електронском облику има исто правно дејство и доказну снагу као и својеручни потпис, односно својеручни потпис и печат, у односу на податке у папирном облику. Нешто касније донет је *Закон о електронском документу* (Службени гласник РС број 51/09) којим се у национално законодавство уводи електронски документ, као посебан облик акта или исправе у правном промету између правних и физичких лица, њиховој комуникацији са органима власти и комуникацији између органа власти. Изједначена је правна снага електронског документа са папирним, а уколико је посебним

прописом предвиђен писани облик, истоветност, односно правоснажност обезбеђује се квалификованим електронским потписом. Законом су наведени и случајеви у којима се не примењују одредбе овог Закона (промет права својине на некретнинама, наследно правним стварима, уговор о поклону, и где је посебним прописом изричито прописана употреба својеручног потписа у документима, или овера својеручног потписа).

Закон о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању (Службени гласник РС број 94/17) који је објединио досадашњу регулативу (престали су да важе Закон о електронском потпису и Закон о електронском документу) представља „кровни“ закон за електронско пословање. Електронско пословање, по одредбама овог Закона, јесте употреба података у електронском облику, средстава електронске комуникације и електронске обраде података у обављању послова физичких и правних лица, укључујући органе јавне власти. Закон дефинише и нормира појмове, као што су електронско пословање, електронски облик података, електронска трансакција, електронски документ, интероперабилност, аутентификација, електронска идентификација, услуга од поверења, поуздана страна, електронски потпис и напредни електронски потпис, електронски печат, потписник, печатилац, валидација, сертификат за аутентификацију веб-сајта, електронски временски жиг, конверзија докумената, дигитализација, дигитализовани документ и сл. Законом је изједначена правна снага електронског, дигитализованог документа и одштампане копије електронског документа са оригиналним документом, ако су сачињени у складу са Законом. Уводе се услуге од поверења, које се пружају у областима електронског потписа и електронског печата, електронског временског жига, електронске доставе, аутентификације веб-сајтова и електронског чувања докумената.

Од тзв. контролних закона **Законом о заштитнику грађана** (Службени гласник РС број 79/05 и 54/07) установљен је Заштитник грађана као независан државни орган који штити права грађана и контролише рад органа државне управе, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Републике Србије, као и других органа и организација, предузећа и установа којима су поверена јавна овлашћења. **Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја** (Службени гласник РС број 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10) уређују се права на приступ информацијама од јавног значаја којима располажу органи јавне власти, ради остварења и заштите интереса јавности да зна, и установљава се Повереник за информације од јавног значаја као самосталан државни орган, независан у свом раду. **Закон о заштити података о личности** (Службени гласник РС број 97/08, 104/09, 68/12 и 107/12) уређује услове за прику-

пљање и обраду података о личности, права лица и заштита права лица чији се подаци прикупљају и обрађују, ограничења заштите података о личности, поступак пред надлежним органом за заштиту података о личности, обезбеђење података, евиденције, изношење података из Републике Србије и надзор над извршавањем овог закона. Послове заштите података о личности обавља Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Повереник води Централни регистар збирки податка и каталога података. *Законом о тајности података* (Службени гласник РС број 104/09) на јединствен начин је уређен начин одређивања, заштите и законски рок престанка тајности података. Подаци могу имати један од следећих степена тајности: „ДРЖАВНА ТАЈНА“, који се одређује ради спречавања настанка неотклоњиве тешке штете по интересе Републике Србије; „СТРОГО ПОВЕРЉИВО“, који се одређује ради спречавања настанка тешке штете по интересе Републике Србије; „ПОВЕРЉИВО“, који се одређује ради спречавања настанка штете по интересе Републике Србије; и „ИНТЕРНО“ који се одређује ради спречавања настанка штете за рад, односно обављање задатака и послова органа јавне власти који их је одредио. Прописује се законски рок за престанак тајности и то 30, 15, и 2 године, зависно од степена поверљивости.

Од „процесних“ прописа, *Уредбом о електронском канцеларијском пословању органа државне управе* (Службени гласник РС број 40/10 и 42/17) уређено је поступање са електронским документима у канцеларијском пословању органа државне управе, тако што електронско канцеларијско пословање обезбеђује да се у информационом систему обављају послови канцеларијског пословања, односно да се у том систему поступа са поднесцима, актима и прилозима у електронском облику, а *Упутством о електронском канцеларијском пословању* (Службени гласник РС број 102/10); уређују се услови које морају да испуњавају информациони систем и електронска документа са којима се поступа у информационом систему.

Закон о општем управном поступку (Службени гласник РС број 18/2016) омогућио је прелазак са класичног на електронско пословање у управним и другим поступцима тако што је за све процесне радње предвидео електронски облик. Тако се према Закону о општем управном поступку општење органа и странака врши електронским путем и у папирном облику; поднесци могу да се предају електронским путем; обавештење и достављање могу да се врше електронским путем, у складу са законом; електронска копија јавне исправе изједначена је у поступку доказивања са јавном исправом, ако их је издао орган у границама своје надлежности; решење се доноси у писаном облику – електронски или папирни документ. За-

тим, предвиђена је обавеза за орган да објављује на својој веб-презентацији обавештења о могућности електронског општења између органа и странке и слично. Новина је и јединствено управно место, које омогућава странци да се обрати једном од органа надлежних за поступање ако је у некој управној ствари потребно поступање више органа. Битна новина јесте обавеза органа да прибави податке по службеној дужности, да врши увид, прибавља и обрађује податке о чињеницама о којима се води службена евиденција, а који су неопходни за одлучивање. Ако службену евиденцију води други орган, орган који води поступак дужан је да хитно затражи податке, а замољен орган да бесплатно уступи податке у року од 15 дана, а ако се подаци могу добити електронским путем, замољени орган их доставља у најкраћем року. Супротно поступање подлеже прекршајној одговорности. Влада Републике Србије донела је Уредбу о прибављању и уступању података о чињеницама о којима се води службена евиденција, а Министарство државне управе и локалне самоуправе донело је Упутство о примени одредаба чланова 9. и 103. Закона о општем управном поступку којима је регулисана размена података о чињеницама о којима се води службена евиденција, а које ће појаснити и унапредити поступање органа управе у складу са наведеним одредбама.

Законом о електронској управи (Службени гласник РС број 27/18) уређује се обављање послова управе државних органа и организација, органа и организација покрајинске аутономије, органа и организација јединица локалне самоуправе, установа, јавних предузећа, посебних органа преко којих се остварује регулаторна функција и правних и физичких лица којима су поверена јавна овлашћења (у даљем тексту: орган) употребом информационо-комуникационих технологија, односно услова за успостављање, одржавање и коришћење интероперабилних информационо-комуникационих технологија органа (у даљем тексту: електронска управа). Орган је дужан да послове електронске управе обавља преко Јединствене информационо-комуникационе мреже електронске управе, а податке и документе из регистара који води у електронском облику размењује преко Сервисне магистрале органа. Одредбама Закона прописана је обавеза органа да електронски управно поступа, комуницира са другим органима, као и са странкама у обављању послова који се не односе на управно поступање. Органи успостављају и воде регистре и евиденције у електронском облику и прикупљају, обрађују и чувају податке у регистрима и евиденцијама у електронском облику. Увид у податке и њихово преузимање врши се на основу јединствених шифарника и јединствених идентификатора корисника услуге електронске управе. Јединствени идентификатори су: јединствени матични број грађана, јединствени образовни број, јединствени

број који додељује Централни регистар обавезног социјалног осигурања за потребе обавезног социјалног осигурања обвезницима доприноса и осигураним лицима, лични број осигураника, матични број и порески идентификациони број. Наглашена је обавеза органа да податке из евиденција у електронском достави другом органу који води регистар, ако су ти подаци неопходни за вођење тог регистра, а ради извршавања послова из њихове надлежности, у року од 3 дана од достављања захтева. Орган је дужан да изради софтверско решење које омогућава коришћење услуга електронске управе, а које треба да обезбеди управљање, поуздано чување и заштиту електронских докумената, односно трајно чување и заштиту електронских докумената који представљају архивску грађу. Послове електронске управе орган пружа као електронску услугу преко Портала е-Управе. Одредбама Закона детаљно је регулисан поступак електронског управног поступања и услови које орган мора да испуни у успостављању електронске управе.

Ефекти примене и међусобни однос претходна три закона, који су новијег датума, захтевају посебну анализу и расправу.

ЗАКЉУЧАК

Нормативна активност на реализацији наведених стратешких докумената створила је законодавни оквир за електронско пословање, електронско поступање и електронску управу и прелазак са папирног пословања на електронско пословање. Кроз реализацију постављених циљева створени су нови организациони облици, ствараоци документарног материјала и нове врсте документарног материјала, а успостављањем јединствених база података и централних регистара и централизација података и документације. Све то представља велики изазов за архиве у поступку доношења дуго очекиваног Закона о архивима и архивској делатности.

Milena POPOVIĆ SUBIĆ

LEGISLATIVE FRAMEWORK OF THE REPUBLIC OF SERBIA FOR ELECTRONIC BUSINESS OF STATE AUTHORITIES AND ORGANIZATIONS AND INSTITUTIONS

Summary

The normative activity on the implementation of quoted strategic documents has created a legislative framework for electronic business, electronic treatment and electronic administration and the transition from paper to electronic business. Through the realization of the set goals, new organizational forms, creators of documentary material and sorts of documentary material have been created, and by establishing of unique databases and central registries and centralization of data and documentation. All of this presents a great challenge for archives in the process of adopting the long-awaited Law about archives and archival activity.